

Motion till riksdagen 2013/14:Ju20

av **Lena Olsson m.fl. (V)**
med anledning av prop. 2013/14:194

Skärpt straff för mord

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2013/14:194 Skärpt straff för mord.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett avskaffande av livstidsstraffet.

Bakgrund

Regeringen föreslår i propositionen att straffet för mord ska skärpas. Den lagändring som föreslås innebär att livstidsstraffet ska utgöra ett normalstraff i den bemärkelsen att det ska utdömas i en majoritet av fallen.

Förra gången straffskalan för mord ändrades, var så sent som 2009. Straffskalan ändrades då från fängelse i 10 år eller på livstid, till fängelse i lägst 10 år och högst 18 år eller på livstid. Syftet var att man i högre grad än tidigare skulle kunna ta hänsyn till olika omständigheter vid straffmätningen. Vänsterpartiet delade uppfattningen att det vid mord tidigare var en alltför stor skillnad mellan det längsta tidsbestämda straffet fängelse i tio år och livstidsstraff, något som hade lett till en stor andel livstidsdömda bland dem som dömts som skyldiga till mord. Vi sade därför ja till förslaget.

År 2010 genomfördes dessutom en reform som innebar att försvårande och förmildrande omständigheter skulle få större genomslag vid straffmätning än tidigare. Brottsförebyggande rådet (Brå) har utvärderat reformen och funnit att straffet för fullbordat mord blivit väsentligt längre på senare år till följd av de två förändringarna 2009 och 2010.

Regeringen vill nu alltså återigen skärpa lagen så att livstidsstraffet ska utgöra normalstraff vid mord. Flera tunga remissinstanser har avstyrkt eller ifrågasatt regeringens förslag, däribland Åklagarmyndigheten, Brå och Sveriges advokatsamfund.

I likhet med flera remissinstanser ifrågasätter vi skälen för reformen, som av regeringen sägs vara att ”synen på allvarliga våldsbrott har förändrats”.

Fel! Okänt namn på

Dels kan det ifrågasättas om det skett någon större förändring sedan 2009 och 2010, dels har ju, som Brå konstaterar, straffet för fullbordat mord generellt sett blivit väsentligt längre på senare år.

En annan viktig invändning är att regeringens förslag minskar möjligheten till differentiering av straffen, vilket var en viktig anledning till de förändringar som gjordes i straffskalan 2009. Att regeringen på så sätt säger emot sig själv är både märkligt och olyckligt.

Regeringens förslag innebär förändringar som alltså både får negativa konsekvenser i sig och som framstår som förhastade då tidigare straffskärpningar ligger så pass nära i tiden. Det är svårt att tro att förslaget tagits fram av annat än valtaktiska skäl. Riksdagen bör därför avslå proposition 2013/14:194 Skärpt straff för mord. Detta bör riksdagen besluta.

Livstidsstraffet bör avskaffas

Vänsterpartiet anser att livstidsstraffet är omodernt och behäftat med flera avgörande nackdelar. Den som dömts till livstids fängelse kan inte förutse den faktiska verkställighetstiden eftersom tidpunkten för tidsbestämning av straffet påverkas av det då förhärskande politiska klimatet. Det tidsbestämda straffet påverkar naturligtvis också den dömdes möjlighet till rehabilitering och återanpassning negativt, vilket Kriminalvården påpekar i sitt remissvar. Frågan om avskaffande av livstidsstraffet bör utredas snarast. Härvid bör man analysera hur frågan lösts i andra länder som avskaffat detta straff, t.ex. Norge. Vad som här har anförts om att utreda ett avskaffande av livstidsstraffet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 28 mars 2014

Lena Olsson (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Eva Olofsson (V)

Marianne Berg (V)

Lars Ohly (V)

Mia Sydow Mölleby (V)